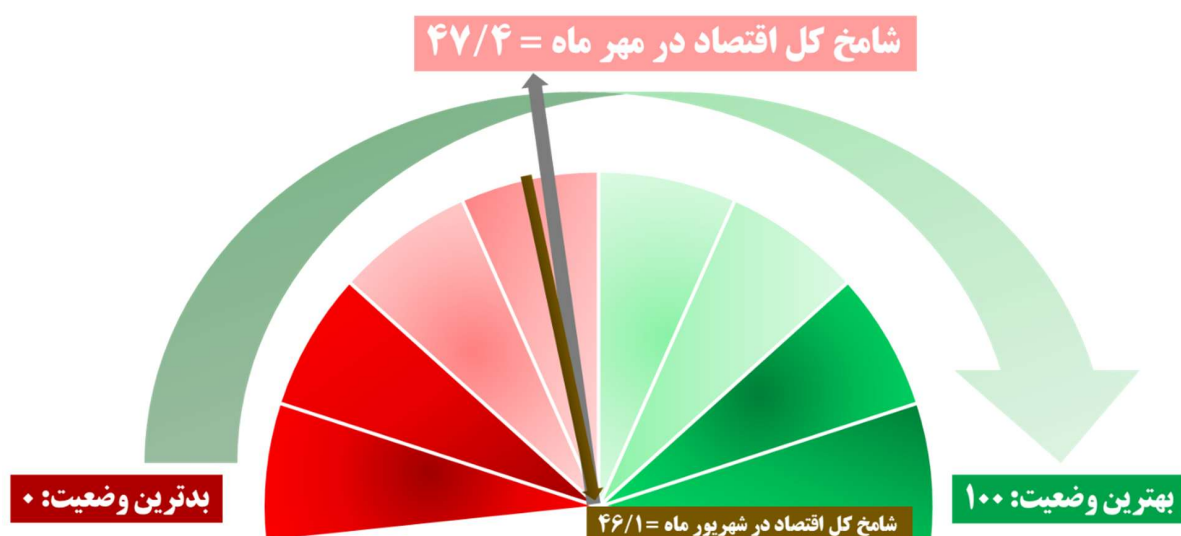

طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

نتایج کلیدی:

- شاخص مدیران خرید بخش صنعت در مهر ماه با عدد ۵۳/۴ به بالاترین سطح خود در ۲۰ ماهه اخیر رسیده است که بیانگر رشد نسبی در تولید صنعتی بوده و قابل توجه است. با این حال، شاخص کل اقتصاد در این ماه همچنان زیر سطح خنثی باقی مانده که نشان دهنده تداوم ضعف در فعالیتهای اقتصادی (غیرصنعتی) است.
- سفارشات جدید مشتریان در کل اقتصاد، کاهش متوالی طی ۲۰ ماه اخیر را نشان می دهد و در بخش صنعت طی مهر ماه افزایش یافته است. این تصویر می تواند احتمالاً به معنی شکل گیری انتظارات تحرک در تقاضای کل اقتصاد در ماه های آتی باشد.
- شاخص اشتغال در هر دو بخش صنعت و کل اقتصاد کاهش یافته و در صنعت برای دوازدهمین ماه متوالی کاهش یافته است. به رغم بهبود در رشد تولید صنعتی و تقاضای بازار، تعدیل نیروی کار یکی از چالش های کنونی اقتصاد ایران در دوره بعد از جنگ دوازده روزه و نیمه دوم سال خواهد بود.
- شاخص قیمت مواد اولیه به بالاترین سطح ۳۰ ماهه اخیر رسیده و قیمت محصولات نهایی نیز بیشترین رشد ۸ ماهه اخیر را داشته است. این افزایش قیمت ها به تورم بیشتر در نیمه دوم سال دامن خواهد زد.

مرکز پژوهش های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

شامخ کل اقتصاد

تعدیل فصلی نشده: ۵۱/۴ تعدیل فصلی شده: ۴۷/۴

- ✓ شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد برای مهرماه برابر با ۴۷/۴ برآورد شده و حاکی از آن است که وضعیت کسب و کارها در این ماه برای نوزدهمین ماه متوالی، روندی کاهشی داشته است.
- ✓ میزان تولید محصول یا ارائه خدمات در مهرماه، با وجود کاهش ملایم تر نسبت به ماه قبل، همچنان برای نوزدهمین ماه متوالی کمتر از محدوده ی خنثی (۵۰) باقی مانده است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در مهرماه برای بیستمین ماه متوالی روندی کاهشی داشته است و میزان صادرات کالا و خدمات، در مهرماه همچنان کاهشی است.
- ✓ شاخص قیمت مواد اولیه یا لوازم خریداری شده بالاترین نرخ ۳۰ ماهه خود و شاخص قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده نیز بیشترین میزان ۸ ماهه خود را به ثبت رسانده اند.
- ✓ میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی در مهرماه، کمترین میزان ۴ ماهه اخیر را به ثبت رسانده است.
- ✓ انتظارات در مورد میزان فعالیت های اقتصادی در ماه آینده، بیشترین مقدار ۱۱ ماهه را به ثبت رسانده است.

شامخ بخش صنعت

تعدیل فصلی نشده: ۵۸/۴ تعدیل فصلی شده: ۵۳/۴

- ✓ شاخص مدیران خرید بخش صنعت ایران (تعدیل شده) در مهرماه معادل ۵۳/۴ برآورد شده است و بیشترین میزان ۲۰ ماهه خود را به ثبت رسانده است.
- ✓ مقدار تولید محصولات بخش صنعت در مهرماه، معادل ۵۴/۰ محاسبه شده است و بیشترین سطح تولید در ۱۲ ماه اخیر را ثبت کرده است.
- ✓ در مهرماه میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی در بخش صنعت برای دوازدهمین ماه متوالی کاهشی است.
- ✓ موجودی مواد اولیه خریداری شده در مهرماه برای بیستمین ماه متوالی از اسفند ۱۴۰۲ کاهشی است و اندکی بیشتر نسبت به ماه قبل کاهش داشته است.
- ✓ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار برای دومین ماه متوالی کاهش داشته است.
- ✓ قیمت محصولات تولیدشده بیشترین نرخ افزایش را طی ۸ ماه اخیر به ثبت رسانده است.
- ✓ میزان فروش محصولات در مهرماه برای دومین ماه متوالی افزایش یافته است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

همواره شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد می‌تواند شاخص یا معیاری برای ترسیم شرایط کلی سرمایه‌گذاری مولد و توسعه کسب‌وکار کشور محسوب شود زیرا که انتظارات موجود و آینده فعالان اقتصادی و تجاری کشور را نشان می‌دهد. براساس آخرین نظرسنجی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در مهرماه ۱۴۰۴، حاکی از تداوم رکود در شاخص مدیران خرید کل اقتصاد ایران (پس از تعدیل فصلی) است. مقدار این شاخص برای مهرماه برابر با $47/4$ (نرخ کاهش نسبت به ماه قبل $46/1$) کمتر بوده است) برآورد شده و حاکی از آن است که کسب‌وکارها در این ماه برای نوزدهمین ماه متوالی، روندی کاهشی داشته است. در مهرماه سال جاری، چهار مؤلفه از پنج مؤلفه اصلی تشکیل دهنده شامخ کل اقتصاد (شامل میزان سفارشات جدید مشتریان، میزان تولید محصول یا ارائه خدمت، موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده و میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی) همانند ماه گذشته روندی نزولی نشان می‌دهد.

میزان تولید محصول یا ارائه خدمات در مهر ماه، معادل $47/6$ محاسبه شده است که با وجود کاهش ملایم‌تر نسبت به ماه قبل، همچنان برای نوزدهمین ماه متوالی کمتر از محدوده‌ی خنثی (50) باقی مانده است. در این ماه نیز، تداوم محدودیت منابع مالی، رکود در تقاضا و افزایش شدید نرخ ارز از مهم‌ترین عوامل افت فعالیت کسب‌وکارها بوده است.

شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در مهرماه $46/2$ ثبت شده است که برای بیستمین ماه متوالی روندی کاهشی داشته است اگرچه شدت کاهش در این ماه نسبت به روند به شدت کاهشی طی ۵ ماه گذشته اندکی ملایم‌تر بوده است، اما همچنان در سطوح پایین ثبت شده است. تداوم تضعیف قدرت خرید مصرف‌کنندگان در پی تورم بالا و نااطمینانی‌های بازار ناشی از فعال شدن مکانیسم ماشه، سردرگمی سمت تقاضا را نسبت به آینده افزایش داده که باعث شده تا با رفتار محتاطانه در خرید مواجه باشند.

در بخش تجارت خارجی نیز، **میزان صادرات کالا و خدمات**، به عنوان عاملی تأثیرگذار در شاخص سفارشات جدید مشتریان، در مهرماه همچنان کاهشی بوده است و نرخ کاهش نسبت به ماه گذشته کمی بیشتر بوده است. به‌رغم کاهش نسبی در نرخ ریال که موجب رقابتی‌تر شدن قیمت محصولات ایرانی شده، اما مشکلات رفع تعهد ارزی و نگرانی‌های ژئوپلیتیکی، مانع رشد صادرات غیرنفتی شده‌اند. در همین حال، نگرانی ناشی از تبعات مکانیسم ماشه، صادرات را برای کسب‌وکارها محدود خواهد کرد و ریسک فعالیت‌های صادراتی را افزایش داده است که در نهایت به کاهش درآمدهای ارزی و کاهش توان رقابتی در صادرات خواهد انجامید. بر همین اساس **میزان فروش کالاها و خدمات** که در ماه قبل اندکی بهبود داشت، مجدداً در مهرماه با کاهش همراه بوده است.

موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در مهر ماه برای چهاردهمین ماه متوالی کاهشی است، هرچند شدت کاهش در مقایسه با پنج ماه اخیر کمتر بوده است، اما تأمین مواد اولیه و ملزومات تولید با تشدید افزایش نرخ ارز و قیمت مواد اولیه و تداوم محدودیت‌های تخصیص ارز، در شرایطی که شرکت‌ها با کمبود نقدینگی مواجه هستند، همچنان با مشکل روبرو است. در چنین شرایطی، افزایش قیمت مواد اولیه با توجه به محدودیت‌های مالی شرکت‌ها، فشار مضاعفی بر کسب‌وکارها وارد می‌کند. این در حالیست که شدت افزایش در **قیمت مواد اولیه یا لوازم خریداری شده** به بالاترین نرخ ۳۰ ماهه خود از اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۲ رسیده است. همزمان **شاخص قیمت محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده** نیز بیشترین میزان ۸ ماهه خود از اسفند ماه سال ۱۴۰۳ را به ثبت رسانده است که هر دو مواردی مذکور، نشان دهنده تداوم افزایش هزینه‌های تمام شده، فشارهای تورمی در فضای اقتصادی و کاهش قدرت خرید خانوارهای ایرانی است.

میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی در مهرماه، برای ششمین بار از ابتدای سال کاهشی است و کمترین میزان ۴ ماهه اخیر را به ثبت رسانده است. با توجه به شرایط رکودی و تورمی حاکم بر فضای اقتصاد و با افزایش نرخ ارز، بنگاه‌ها به منظور کنترل هزینه‌ها، همچنان جذب نیروی جدید را متوقف یا اقدام به تعدیل نیرو کرده‌اند. در همین حال انگیزه نیروی کار به دلیل فشارهای تورمی کاهش یافته که باعث کمبود نیروی انسانی ماهر شده است. این شرایط بازار کار را در موقعیتی دوگانه کاهش فرصت‌های شغلی و کمبود نیروی کار متخصص قرار داده است.

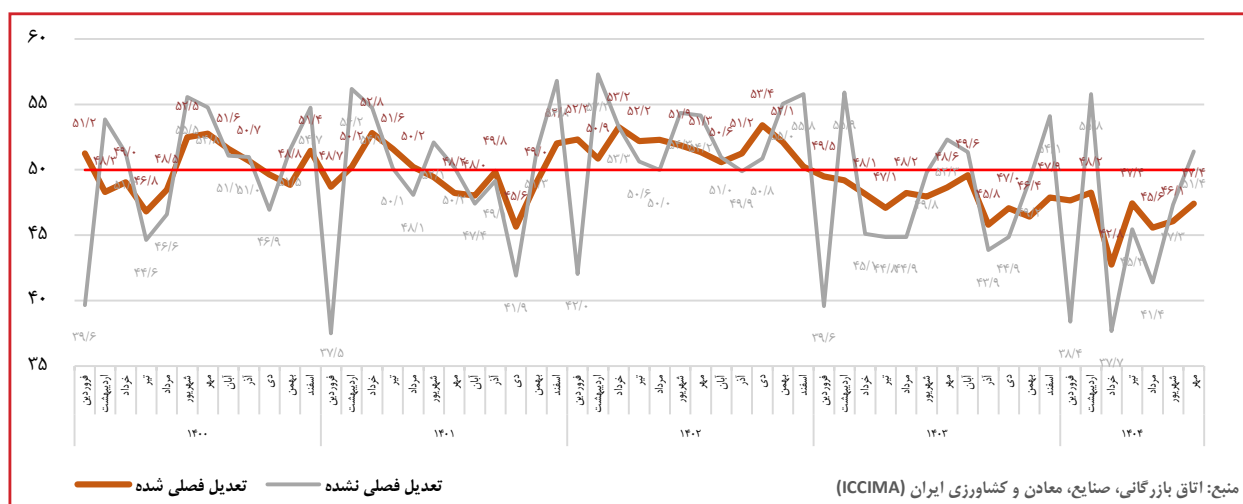
انتظارات در مورد میزان فعالیت‌های اقتصادی در ماه آینده، در مهر ماه پس از سه ماه کاهش متوالی، افزایش داشته است و بیشترین مقدار یازده ماهه از آذر ۱۴۰۳ را به ثبت رسانده است. لذا این شاخص، می‌تواند امید نسبی برای صاحبان کسب‌وکار و فعالان اقتصادی را

گزارش طرح شاخص مدیران خرید

به دنبال داشته باشد. در مهر ماه در شرایطی که بسیاری از شرکت‌ها شرایط را مانند ماه قبل ارزیابی کرده‌اند، بهبود در چشم‌انداز مثبت، عمدتاً به دلیل حل مشکل قطعی برق و انتظار برای افزایش در تولید است، اگرچه به عقیده کسب‌وکارها کماکان مشکلات دیگر از جمله رکود تورمی همچنان پا بر جاست.

نمودار ۱: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد

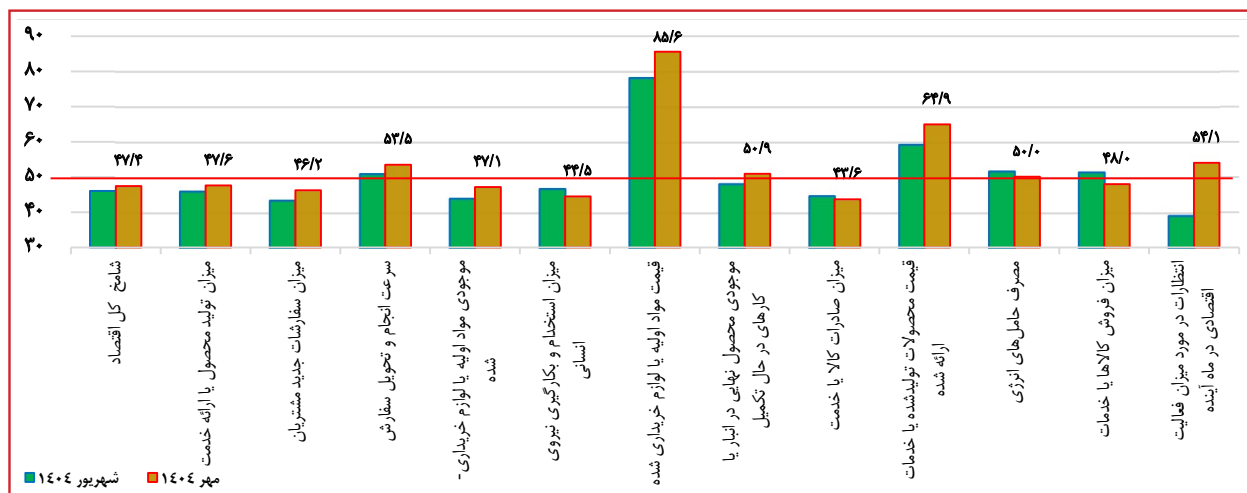

جدول ۱: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد در دو ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴

تعدیل فصلی شده		تعدیل فصلی نشده		شاخص	
مهر ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۴		
۴۷٫۴	۴۶٫۱	۵۱٫۴	۴۷٫۳	شامخ کل اقتصاد	مولفه‌های اصلی
۴۷٫۶	۴۶٫۱	۵۶٫۲	۴۸٫۴	میزان تولید محصول یا ارائه خدمت	
۴۶٫۲	۴۳٫۶	۵۱٫۵	۴۶٫۴	میزان سفارشات جدید مشتریان	
۵۳٫۵	۵۱٫۱	۵۶٫۳	۵۱٫۴	سرعت انجام و تحویل سفارش	
۴۷٫۱	۴۴٫۱	۴۵٫۲	۴۱٫۱	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری‌شده	
۴۴٫۵	۴۶٫۹	۴۴٫۷	۴۷٫۵	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	
۸۵٫۶	۷۸٫۲	۸۵٫۶	۷۸٫۲	قیمت مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	مولفه‌های کمکی
۵۰٫۹	۴۸٫۲	۵۰٫۹	۴۸٫۲	موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای در حال تکمیل	
۴۳٫۶	۴۴٫۸	۴۶٫۲	۴۸٫۶	میزان صادرات کالا یا خدمات	
۶۴٫۹	۵۹٫۴	۶۸٫۰	۵۸٫۵	قیمت محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده	
۵۰٫۰	۵۱٫۸	۵۰٫۰	۴۵٫۱	مصرف حامل‌های انرژی	
۴۸٫۰	۵۱٫۵	۵۱٫۶	۵۳٫۸	میزان فروش کالاها یا خدمات	
۵۴٫۱	۳۹٫۲	۵۸٫۲	۳۹٫۸	انتظارات در مورد میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، شهریور و مهر ۱۴۰۴

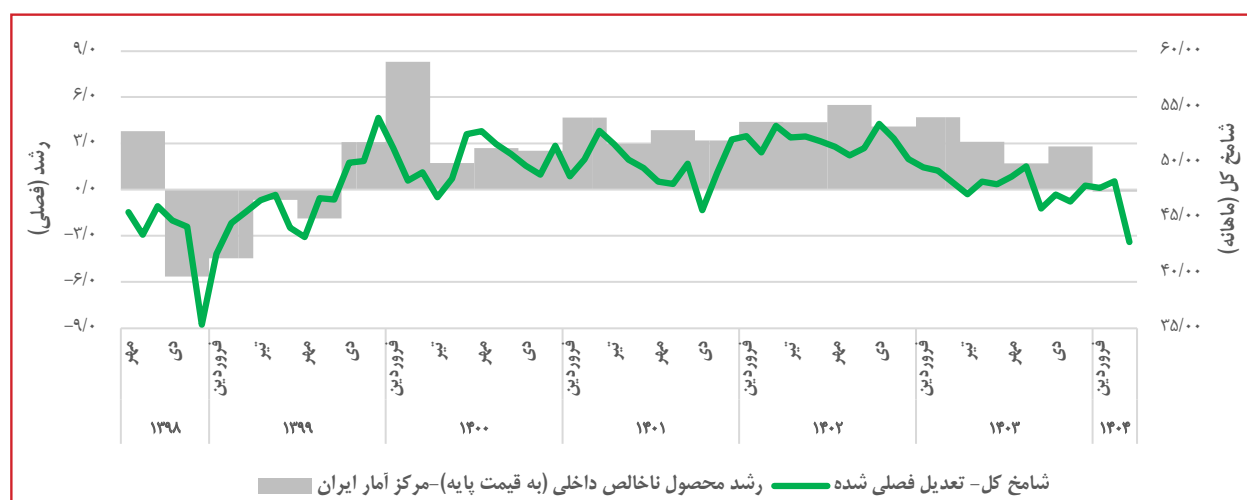
نمودار ۲: شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد در دو ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴، تعدیل فصلی شده

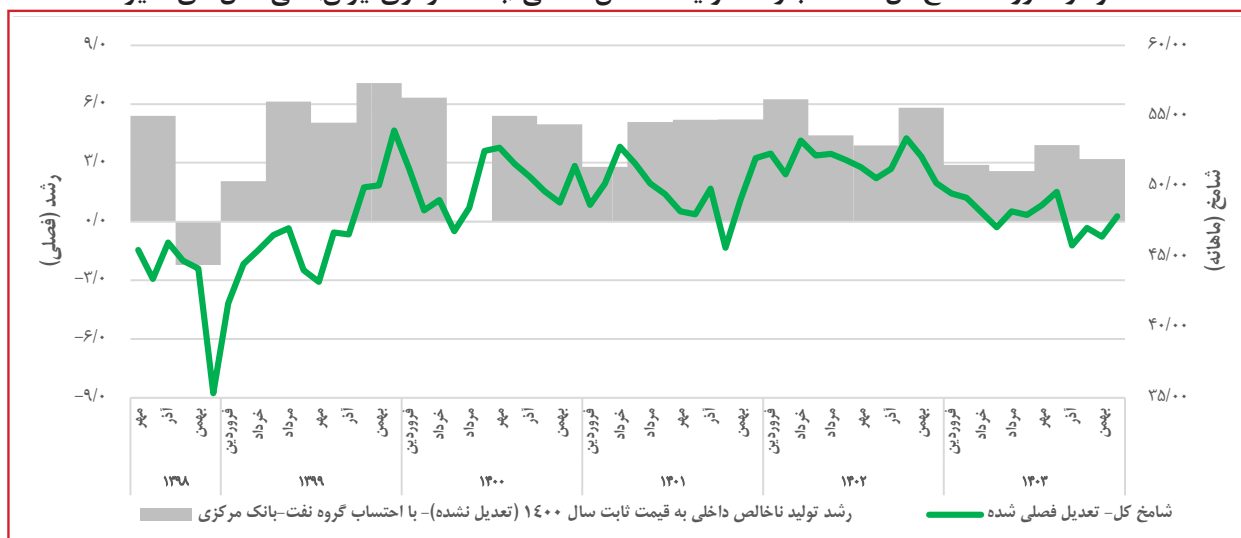
انطباق شاخص مدیران خرید کل اقتصاد با تغییرات تولید اقتصاد

رصد و پایش شاخص مدیران خرید کل اقتصاد و انطباق آن با سایر شاخص‌ها و آمارهای رسمی کشور با هدف ارزیابی صحت سنجی آن با واقعیت‌های داده‌های کشور است. در این میان، انطباق شامخ با شاخص رشد اقتصادی کشور به عنوان تغییرات تولید و تغییرات کسب و کار، مهم و قابل توجه است. به دلیل محدودیت آمارهای رسمی در تولید داده ماهانه (توسط مرکز آمار ایران و بانک مرکزی ایران) از محصول تولید ناخالص داخلی فصلی این دو نهاد آماری استفاده شده است. نکته قابل توجه، همراستایی نسبی روند فصلی شامخ کل اقتصاد با روند رشد محصول ناخالص داخلی (مرکز آمار ایران) و روند رشد تولید ناخالص داخلی (بانک مرکزی ایران) طی فصل‌های مربوطه در سال‌های اخیر است و این روند در آمارهای مرکز آمار ایران بیشتر محسوس است. بنابراین، این هم‌رستایی می‌تواند برای سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی کشور کمک موثری نماید.

نمودار ۳: روند شامخ کل اقتصاد با رشد محصول ناخالص داخلی (مرکز آمار ایران) طی سال‌های اخیر

نمودار ۴: روند شاخص کل اقتصاد با رشد تولید ناخالص داخلی (بانک مرکزی ایران) طی سال‌های اخیر

شاخص مدیران خرید بخش صنعت

شاخص مدیران خرید بخش صنایع کارخانه‌ای و تولیدی کشور، نمایی بهتر و بارزتری برای سنجش وضعیت کسب‌وکارهای صنعتی و روند تغییرات تولید و فروش صنعتی است. براساس داده‌های حاصل از نظرسنجی به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، **شاخص مدیران خرید صنعت ایران** (تعدیل شده) در مهر ماه معادل ۵۳/۴ برآورد شده است. نکته قابل توجه این که مقدار شاخص در این ماه، پس از هفت ماه متوالی رکود، بهبود داشته و برای دومین بار بالاتر از محدوده خنثی (۵۰) قرار گرفته و در مهر ماه بیشترین میزان ۲۰ ماهه خود از اسفند ماه سال ۱۴۰۲ را به ثبت رسانده است. بهبود نسبی در اکثر صنایع (به غیر از صنایع فراورده‌های نفت و گاز، صنایع فلزی و سایر صنایع) رخ داده است. در این ماه بهبود در مقدار شاخص تحت تأثیر افزایش در سه مؤلفه اصلی خود (شاخص مقدار تولید محصولات، میزان سفارشات جدید مشتریان و سرعت انجام و تحویل سفارش) قرار گرفته است.

مقدار تولید محصولات بخش صنعت در مهر ماه، معادل ۵۴/۰ محاسبه شده است. شاخص مذکور که از ابتدای سال شاهد چهار ماه کاهش بوده است، برای دومین ماه متوالی با عبور از سطح خنثی (۵۰) افزایش داشته و بیشترین سطح تولید در ۱۲ ماه اخیر را ثبت کرده است. افزایش در تولید بنگاه‌های صنعتی به دلیل بهبود در تأمین انرژی مشاهده شده است، هر چند برخی از صنایع همچنان با کاهش در میزان تولید در مهر ماه روبرو بوده‌اند.

میزان سفارشات جدید مشتریان در مهر ماه، افزایش داشته به طوری که بالاترین میزان خود را از ابتدای سال به ثبت رسانده است و برای دومین ماه متوالی از ابتدای سال افزایش داشت. انتظارات تورمی طی ماه‌های آینده، باعث شده تا افزایش در تقاضا در برخی از صنایع مشاهده شود، با این حال میزان افزایش تقاضا اندک بوده و تولیدکنندگان در مجموع همچنان با تقاضای محدود (ناشی از تورم بالا و کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان و بی‌ثباتی اقتصادی) مواجه هستند.

در مهر ماه **میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی** در بخش صنعت برای دوازدهمین ماه متوالی کاهشی است و شاخص در این ماه نسبت به ماه قبل کاهش بیشتری داشته است. سطوح پایین تقاضا و فقدان تسهیلات مالی که محدودیت منابع مالی را برای بنگاه‌های صنعتی ایجاد کرده است، باعث تولید در ظرفیت‌های پایین‌تری از توان واقعی تولید شده است و بنگاه‌های صنعتی برنامه‌های استخدام جدید را متوقف یا تعدیل نیرو را در دستور کار قرار داده‌اند. این در حالیست که فشار هزینه‌های زندگی با کاهش انگیزه نیروی کار، به کمبود شدید نیروی کار ماهر در برخی صنایع دامن زده است. در نتیجه، بازار کار صنعتی نیز با دوگانه‌ی هم‌زمان کاهش فرصت شغلی و کمبود نیروی انسانی مواجه شده است. تداوم این موضوع با تبعات کاهش اشتغال رسمی صنعتی، کاهش بیمه‌پردازی و افزایش تعداد غرامت بیمه بیکاری می‌تواند نگران‌کننده باشد.

موجودی مواد اولیه خریداری شده در مهر ماه برای بیستمین ماه متوالی کاهشی است و اندکی بیشتر نسبت به ماه قبل کاهش یافته است. افزایش نرخ ارز و قیمت مواد اولیه، باعث کمبود یا کیفیت پایین آن شده است، از سوی دیگر تأخیر در تخصیص ارز و مشکلات مرتبط با ثبت سفارشات و عملکرد نادرست بهینه‌سازی ارزی وزارت صمت، به چالش تأمین مالی مواد اولیه و نهاده‌های تولید دامن زده است.

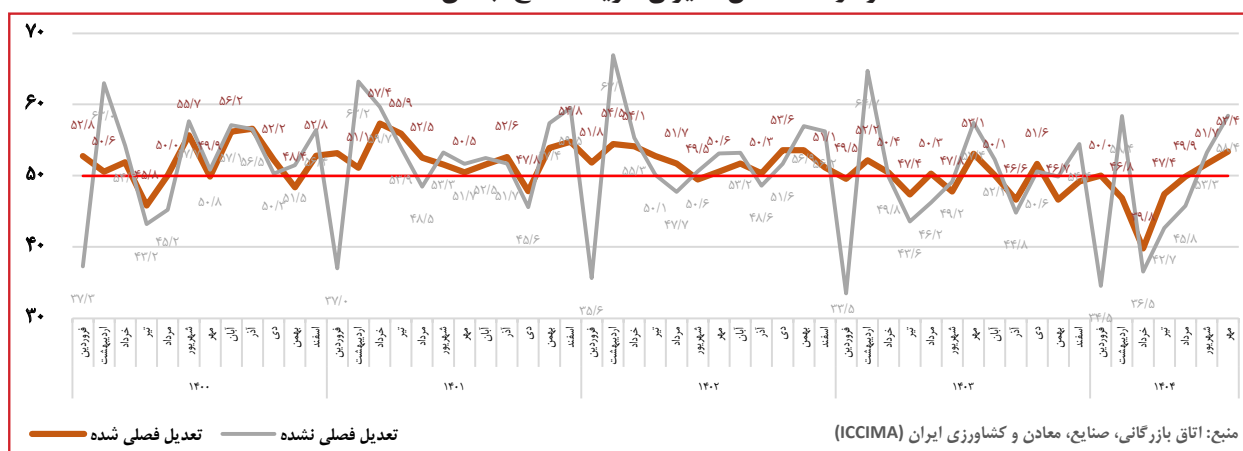
این عوامل در مجموع موجب شده‌اند تا بسیاری از تولیدکنندگان برای پاسخگویی به سفارشات جاری، از موجودی انبار خود نیز استفاده کنند به طوری که شاخص **موجودی محصول نهایی در انبار** برای دومین ماه متوالی کاهش داشته و در شرایطی که تولید شرکت‌ها در این ماه بهبود داشته است اما موجودی انبار کاهش داشته است. به نظر می‌رسد با توجه به فعالیت در سطوح پایین ظرفیت تولید طی ماه‌های گذشته و همچنین شرایط نامشخص ماه‌های آتی و کمبود مواد اولیه، تولیدکنندگان برای تأمین تقاضای محدود مشتریان خود از انبار به میزان بیشتری استفاده کرده‌اند.

در همین حال، نتایج شامخ در مهر ماه نشان می‌دهد افزایش قیمت خرید مواد اولیه و به تبع آن افزایش هزینه‌های تولید، باعث شده تا تولیدکنندگان برای جبران فشار هزینه‌ها ناچار به افزایش قیمت محصولات تولیدشده شوند، به طوری که قیمت فروش بیشترین نرخ افزایش را طی ۸ ماه اخیر از اسفندماه سال ۱۴۰۳ به ثبت رسانده است. آمارهای رسمی نیز این یافته را تأیید می‌کند چرا که شاخص قیمت مصرف‌کننده در مهر ماه نسبت به ماه قبل ۵ درصد افزایش داشته است.

میزان فروش محصولات در مهر ماه بعد از هفت ماه متوالی کاهش طی ماه‌های گذشته، برای دومین ماه متوالی افزایش یافته است. افزایش تقاضای داخلی در اکثر رشته فعالیت‌ها از مهم‌ترین عوامل بهبود فروش بوده اند. این در حالیست که در بخش فروش خارجی **میزان صادرات کالا** با شدت بیشتری نسبت به ماه قبل کاهش داشته است.

شاخص انتظارات تولید در ماه آینده که در ماه گذشته به شدت کاهش داشت و پایین‌ترین سطح ۵ سال اخیر را ثبت کرده بود، در مهر ماه با بهبود انتظارات خوشبینانه بالاترین سطح ۶ ماه اخیر را نشان می‌دهد. هرچند برخی از صنایع همچنان دیدگاه منفی نسبت به چشم‌انداز کوتاه‌مدت خود دارند. نااطمینانی و عدم ثبات سیاسی-اقتصادی و نوسانات افزایشی نرخ ارز از مهم‌ترین دلایل نگرانی بنگاه‌های صنعتی نسبت به آینده عنوان شده اند.

نمودار ۵: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت

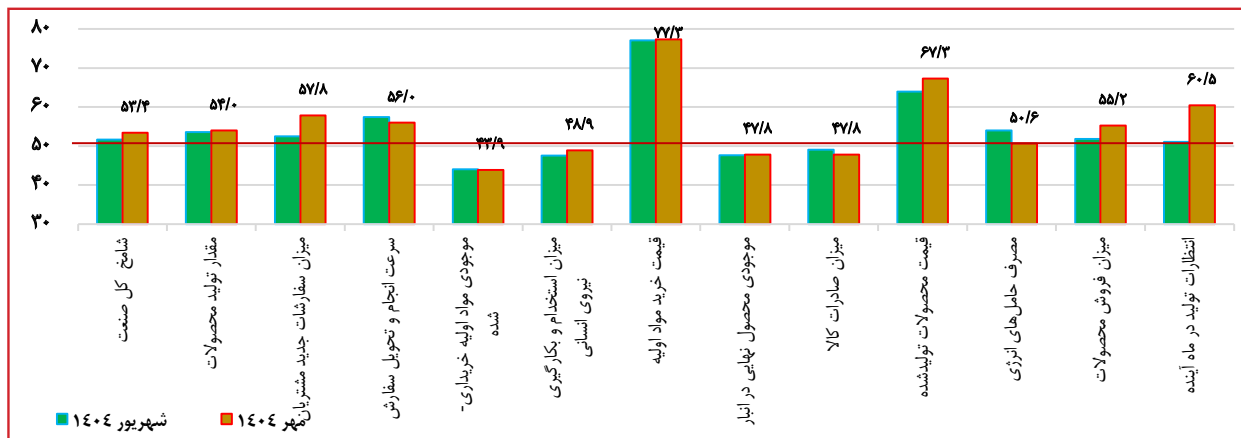

جدول ۲: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت در دو ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴

شاخص		تعدیل فصلی نشده		تعدیل فصلی شده	
		شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴
مولفه‌های اصلی	شامخ کل صنعت	۵۳/۳	۵۸/۴	۵۱/۷	۵۳/۴
	مقدار تولید محصولات	۵۷/۶	۶۲/۴	۵۳/۶	۵۴/۰
	میزان سفارشات جدید مشتریان	۵۴/۶	۶۲/۶	۵۲/۵	۵۷/۸
	سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۸/۳	۶۰/۲	۵۷/۴	۵۶/۰
	موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۴/۳	۴۴/۸	۴۴/۰	۴۳/۹
	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۶/۵	۵۲/۷	۴۷/۶	۴۸/۹
مولفه‌های کمکی	قیمت خرید مواد اولیه	۸۶/۱	۸۷/۴	۷۷/۰	۷۷/۳
	موجودی محصول نهایی در انبار	۴۹/۰	۵۰/۵	۴۷/۷	۴۷/۸
	میزان صادرات کالا	۵۰/۲	۴۷/۷	۴۹/۱	۴۷/۸
	قیمت محصولات تولیدشده	۶۴/۰	۶۷/۳	۶۴/۰	۶۷/۳
	مصرف حامل‌های انرژی	۵۳/۶	۵۲/۵	۵۳/۹	۵۰/۶
	میزان فروش محصولات	۵۳/۳	۶۲/۰	۵۱/۸	۵۵/۲
	انتظارات تولید در ماه آینده	۵۳/۰	۶۲/۲	۵۱/۱	۶۰/۵

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران شهریور و مهر ۱۴۰۴

نمودار ۶: شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت در دو ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴، تعدیل فصلی شده

جدول ۳: شاخص مدیران خرید (شامخ) زیربخش‌های صنعت، تعدیل فصلی نشده، مهر ۱۴۰۴

شاخص	صنایع غذایی	صنایع نساجی	پوشاک و چرم	چوب، کاغذ و مبلمان	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع شیمیایی	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	سایر صنایع
شاخص کل فعالیت	۵۷/۵	۶۷/۵	۶۰/۲	۶۶/۷	۴۵/۷	۵۵/۸	۶۰/۴	۶۱/۵	۵۰/۸	۷۲/۴	۵۸/۵	۴۹/۳
مقدار تولید محصولات	۶۰/۹	۷۵/۰	۶۷/۹	۵۷/۷	۴۴/۱	۵۸/۰	۷۰/۶	۶۶/۷	۵۷/۵	۸۳/۳	۶۰/۰	۵۰/۰
میزان سفارشات جدید	۶۲/۵	۷۵/۰	۶۴/۳	۸۰/۸	۴۴/۱	۶۱/۴	۵۸/۸	۷۰/۸	۴۷/۵	۷۶/۲	۶۸/۳	۴۲/۹
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۷/۸	۶۲/۵	۶۴/۳	۶۹/۲	۵۸/۸	۶۰/۲	۵۵/۹	۵۴/۲	۵۵/۰	۷۸/۶	۶۰/۰	۵۰/۰
موجودی مواد اولیه	۳۵/۹	۳۱/۳	۴۲/۹	۶۹/۲	۳۲/۴	۳۶/۴	۶۷/۶	۴۵/۸	۴۳/۸	۵۴/۸	۴۶/۷	۵۰/۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۶/۳	۶۸/۸	۵۰/۰	۵۳/۸	۴۷/۱	۵۱/۱	۵۰/۰	۵۴/۲	۴۷/۵	۵۷/۱	۴۶/۷	۵۷/۱
قیمت خرید مواد اولیه	۹۳/۸	۱۰۰/۰	۸۹/۳	۸۸/۵	۷۰/۶	۸۶/۴	۹۴/۱	۸۷/۵	۸۲/۵	۸۳/۳	۸۸/۳	۷۸/۶
موجودی محصول (انبار)	۵۹/۴	۲۵/۰	۴۲/۹	۴۶/۲	۵۵/۹	۳۵/۲	۵۵/۹	۶۲/۵	۵۸/۸	۵۴/۸	۳۰/۰	۵۷/۱
میزان صادرات کالا	۵۳/۱	۵۰/۰	۳۵/۷	۴۶/۲	۴۴/۱	۴۶/۶	۴۱/۲	۴۱/۷	۴۷/۵	۵۰/۰	۵۱/۷	۵۰/۰
قیمت محصولات تولیدشده	۶۰/۹	۸۱/۳	۸۲/۱	۶۵/۴	۷۳/۵	۶۸/۲	۸۲/۴	۵۸/۳	۷۰/۰	۶۹/۰	۶۵/۰	۵۷/۱
مصرف حامل‌های انرژی	۵۴/۷	۶۲/۵	۵۳/۶	۶۱/۵	۳۵/۳	۵۳/۴	۴۷/۱	۴۱/۷	۵۲/۵	۵۷/۱	۴۶/۷	۵۰/۰
میزان فروش محصولات	۶۴/۱	۵۶/۳	۶۴/۳	۶۹/۲	۴۱/۲	۶۳/۶	۶۱/۸	۶۶/۷	۵۱/۳	۸۳/۳	۶۰/۰	۴۲/۹
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۷/۸	۷۵/۰	۵۳/۶	۷۳/۱	۵۵/۹	۶۱/۴	۷۳/۵	۵۸/۳	۶۲/۵	۶۶/۷	۵۸/۳	۴۲/۹

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران مهر ۱۴۰۴

جدول ۴: شاخص مدیران خرید (شامخ) زیربخش‌های صنعت، تعدیل فصلی شده، مهر ۱۴۰۴

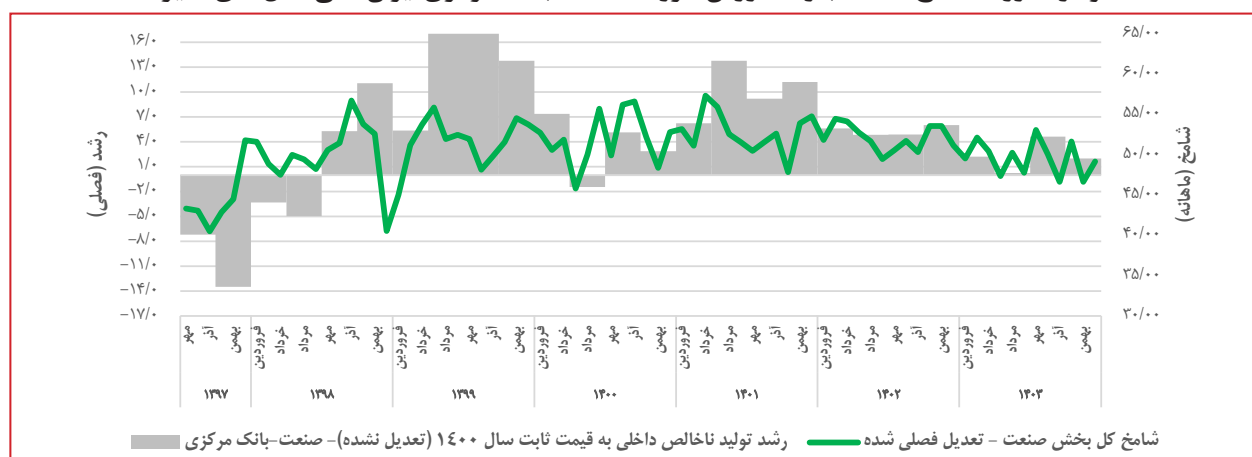
شاخص	صنایع غذایی	صنایع نساجی	پوشاک و چرم	چوب، کاغذ و مبلمان	صنایع فراورده‌های نفت و گاز	صنایع شیمیایی	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	سایر صنایع
شامخ کل فعالیت	۵۲٫۶	۶۰٫۴	۵۱٫۶	۶۲٫۹	۴۱٫۹	۵۳٫۱	۵۷٫۶	۵۹٫۲	۴۶٫۴	۶۸٫۱	۵۴٫۱	۴۸٫۲
مقدار تولید محصولات	۵۳٫۲	۵۷٫۴	۴۹٫۳	۵۱٫۴	۳۸٫۱	۵۲٫۹	۶۲٫۹	۵۸٫۱	۴۸٫۲	۸۲٫۲	۵۳٫۸	۴۶٫۷
میزان سفارشات جدید	۵۶٫۶	۶۹٫۷	۵۴٫۷	۷۷٫۷	۴۱٫۳	۵۸٫۷	۵۸٫۴	۷۰٫۸	۴۴٫۷	۷۲٫۵	۶۱٫۵	۴۳٫۷
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۲٫۳	۵۵٫۳	۵۷٫۴	۶۳٫۸	۵۳٫۸	۵۵٫۲	۵۵٫۹	۵۳٫۶	۵۱٫۶	۶۱٫۹	۵۴٫۶	۴۶٫۷
موجودی مواد اولیه	۳۶٫۸	۳۱٫۳	۴۲٫۹	۶۳٫۸	۳۲٫۴	۳۷٫۹	۵۹٫۸	۴۵٫۸	۴۳٫۸	۵۴٫۸	۴۶٫۳	۵۰٫۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۳٫۸	۶۸٫۸	۵۰٫۰	۵۳٫۸	۴۳٫۶	۵۱٫۱	۵۰٫۰	۵۴٫۲	۴۴٫۳	۵۵٫۳	۴۶٫۷	۵۷٫۱
قیمت خرید مواد اولیه	۹۳٫۸	۱۰۰٫۰	۸۹٫۳	۸۸٫۵	۷۰٫۶	۷۸٫۵	۹۴٫۱	۸۷٫۵	۷۳٫۷	۷۵٫۴	۸۸٫۳	۷۸٫۶
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۵٫۴	۲۵٫۰	۴۲٫۹	۴۶٫۲	۵۵٫۹	۳۵٫۲	۵۵٫۹	۶۲٫۵	۵۸٫۸	۵۴٫۸	۳۰٫۰	۵۷٫۱
میزان صادرات کالا	۵۲٫۹	۴۷٫۰	۳۴٫۰	۴۱٫۸	۳۷٫۵	۴۷٫۸	۴۸٫۲	۴۱٫۷	۴۶٫۵	۵۰٫۰	۵۰٫۹	۴۸٫۷
قیمت محصولات تولیدشده	۶۱٫۷	۸۱٫۳	۸۲٫۱	۶۵٫۴	۷۳٫۵	۶۸٫۲	۸۲٫۴	۵۸٫۳	۵۸٫۴	۶۹٫۰	۶۴٫۸	۵۵٫۳
مصرف حامل‌های انرژی	۵۲٫۰	۵۸٫۶	۴۹٫۱	۶۳٫۲	۳۵٫۴	۵۳٫۱	۴۶٫۹	۳۹٫۷	۴۷٫۳	۶۱٫۱	۴۵٫۶	۵۲٫۳
میزان فروش محصولات	۵۹٫۱	۵۰٫۹	۵۴٫۵	۶۶٫۵	۴۰٫۰	۵۷٫۱	۵۵٫۵	۶۴٫۷	۴۷٫۵	۷۵٫۰	۵۴٫۶	۴۴٫۱
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۵٫۰	۷۴٫۱	۵۰٫۵	۶۷٫۲	۵۰٫۱	۵۸٫۰	۷۳٫۰	۶۳٫۹	۵۶٫۰	۶۴٫۵	۴۸٫۳	۴۲٫۲

ماخذ: مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، مهر ۱۴۰۴

انطباق شاخص مدیران خرید صنعت با تغییرات تولید صنعتی

در کنار انطباق شاخص مدیران خرید کل اقتصاد با تغییرات تولید کالا و خدمات، با هدف ارزیابی صحت‌سنجی آن با واقعیت‌های داده‌های کشور، تطبیق روند شاخص مدیران خرید صنعت با تغییرات تولید صنعتی نیز مهم است. در این میان، انطباق شامخ با رشد ارزش افزوده بخش صنعت کشور به عنوان تغییرات تولید صنعت و تغییرات کسب‌وکار حوزه صنایع کارخانه‌ای، قابل توجه است. به دلیل محدودیت آمارهای رسمی در تولید داده ماهانه (مرکز آمار ایران و بانک مرکزی ایران) از آمار ارزش افزوده بخش صنعت (قیمت ثابت) بانک مرکزی ایران استفاده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود روند شامخ صنعت کشور به‌طور نسبی هم‌راستا با روند رشد ارزش افزوده بخش صنعت (بانک مرکزی ایران) طی فصل‌های مربوطه در سال‌های اخیر است. این موضوع در سیاست‌گذاری کشور به خصوص در حوزه‌های شاخص‌های پیشرو می‌تواند کمک اساسی نماید.

نمودار ۷: روند شامخ صنعت با رشد ارزش افزوده صنعت (بانک مرکزی ایران) طی سال‌های اخیر

چالش‌ها و رهیافت‌ها از دید برخی از فعالان اقتصادی در مهر ۱۴۰۴

نوسانات ارزی و تخصیص ناکافی/عدم تخصیص ارز

بی‌ثباتی و نوسانات مکرر نرخ ارز و عدم تخصیص به‌موقع ارز از رایج‌ترین مسائل بنگاه‌های اقتصادی و صنعتی است. شرکت‌های وابسته به واردات (به‌ویژه ماشین‌آلات و مواد اولیه)، طولانی شدن زمان انتظار و ناهماهنگی سیاست‌ها میان وزارت صمت و بانک مرکزی را گزارش کردند.

راهکار پیشنهادی:

- اجازه دسترسی به ارز از طریق بازار دوم (تالار دوم).
- امکان رفع تعهدات ارزی به‌صورت ریالی (به‌خصوص برای معاملات با کشورهای همسایه).
- حل مشکلات تخصیص ارز توسط دولت و بانک مرکزی و ساده‌سازی و یکپارچه‌سازی رویه‌های ارزی میان نهادهای دولتی.
- کاهش تدریجی فاصله بین نرخ رسمی و آزاد ارز برای جلوگیری از زیان صادرات.

کمبود نقدینگی و محدودیت‌های بانکی

اغلب کسب و کارها بر کمبود شدید نقدینگی ناشی از عدم تمایل بانک‌ها به اعطای تسهیلات یا تأخیرهای طولانی در تأیید وام‌ها تأکید کردند. نبود سرمایه در گردش، توانایی آنها برای خرید مواد اولیه محدود کرده است.

راهکار پیشنهادی:

- تسهیل و تسریع روند اعطای تسهیلات بانکی به واحدهای تولیدی جهت تهیه مواد اولیه، گسترش حمایت‌های بانکی و تسهیلات اعتباری توسط بانک‌ها و کاهش الزامات وثیقه‌ای و محدودیت‌های بوروکراتیک برای تولیدکنندگان.
- معرفی خطوط اعتباری ویژه برای تأمین مواد اولیه.
- امکان تهاثر بدهی‌های مالیاتی یا بیمه‌ای با مطالبات دولتی.
- تمدید دوره‌های بازپرداخت و جلوگیری از فشارهای حقوقی بر تولیدکنندگانی که با مشکلات موقت نقدینگی مواجه هستند.
- فعال سازی منابع حاصل از تبصره‌های بودجه سنواتی از جمله تبصره ۱۵ قانون بودجه سال ۱۴۰۴
- تقویت و اجرایی سازی آیین نامه های مرتبط با قانون تامین مالی تولید و زیرساخت ها

رکود بازار و کاهش فروش

بسیاری از تولیدکنندگان به دلیل تورم و بی‌ثباتی اقتصادی، از افت تقاضای بازار و بالاترین مصارف گزافه کردند. کاهش قدرت خرید و رفتار خرید محتاطانه مشتریان ناشی از بی‌ثباتی سیاسی و اقتصادی باعث کاهش فروش شده است.

راهکار پیشنهادی:

- کنترل تورم و تثبیت شرایط اقتصاد کلان برای بازگرداندن اعتماد مصرف‌کننده.
- ایجاد ثبات در بازار برای تشویق مصرف‌کننده به خرید.
- اصلاحات اقتصادی بلندمدت و کاهش رانت جویی در بخش‌های غیرمولد.

کمبود و افزایش قیمت مواد اولیه

تولیدکنندگان اقتصادی و صنعتی مکرراً به دشواری دسترسی به مواد اولیه، کیفیت نامطلوب مواد اولیه، افزایش قیمت‌ها و

سیستم‌های سهمیه‌بندی واردات و کمبود عرضه ناشی از نبود اعتبار بانکی اشاره کردند.

راهکار پیشنهادی:

- حذف سیستم‌های سهمیه‌بندی و اجازه دسترسی آزاد به مواد اولیه برای تولیدکنندگان ثبت شده و حمایت مالی موقت برای واردات مواد اولیه از طریق تسهیلات اعتباری.
- تقویت مکانیزم‌های کنترل کیفیت مواد اولیه عرضه شده و جلوگیری از احتکار سوداگرانه و کنترل واسطه‌ها بر نهاده‌ها.
- تسریع فرآیندهای واردات و ترخیص گمرکی.
- حمایت از عرضه مستقیم از تولیدکنندگان داخلی به مصرف‌کنندگان صنعتی.

بار مالیاتی و موانع فروش رسمی

نگرانی عمده در میان کسب و کارهای رسمی، دشواری فروش رسمی به دلیل عدم جذابیت‌های مالیاتی بود. رقبای غیررسمی از مزیت ناعادلانه‌ای برخوردارند که شفافیت و انطباق را با مشکل مواجه می‌سازد.

راهکار پیشنهادی:

- اصلاح مقررات مالیاتی به شکلی که تراکنش‌های رسمی از نظر مالی توجیه‌پذیر باشند.
- بهبود همکاری سازمان مالیاتی با کسب و کارها برای تسویه مطالبات کسب و کارهای رسمی.

موانع اداری و نظارتی

اشارات مکرری به ناکارآمدی‌های بوروکراتیک، ناهماهنگی سیاست‌ها و تأخیر در اخذ مجوزهای واردات و تولید وجود داشت. (از جمله موانع اداری در گمرک و رویه‌های واردات، تغییرات روزانه در تعرفه‌ها و مقررات، مشکلات در ثبت سفارش واردات، محدودیت‌ها در اخذ مجوزهای برون‌سپاری و تولید، تأخیر در پرداخت مطالبات از سوی شرکت‌های نیمه دولتی).

راهکار پیشنهادی:

- حل تنگناهای اداری و ساده‌سازی رویه‌ها، تسهیل در فرآیندهای ثبت و صدور مجوز و ساده‌سازی فرآیندهای ثبت سفارش و تأیید تولید.
- ایجاد پنجره‌ی واحد دیجیتال یکپارچه برای تمام مجوزهای تجاری.
- برگزاری جلسات مشورتی منظم میان نمایندگان کسب و کارها و مقامات ذی‌ربط.

تورم و بی‌ثباتی قیمت

افزایش کنترل نشده و مداوم قیمت کالاها و نهاده‌ها و قیمت حامل‌های انرژی به‌عنوان باری فزاینده بر تولیدکنندگان، به ویژه در صنایع، گزارش شد. و تورم عمومی و شرایط ناپایدار بازار، افزایش مداوم قیمت کالاها و نهاده‌ها سردرگمی و عدم اطمینان مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان را به همراه داشته‌است.

راهکار پیشنهادی:

- تلاش دولت و همه نهادها برای کاهش تورم و ثبات قیمت‌ها.
- اجتناب از افزایش کنترل نشده‌ی هزینه‌ها توسط نهادهای دولتی (به عنوان مثال معرفی نرخ‌های برق ترجیحی یا صنعتی برای تولیدکنندگان).

موانع صادراتی

صادرکنندگان مشکلاتی را در رابطه با تفاوت‌های نرخ ارز (دشواری صادرات به دلیل اختلاف نرخ ارز)، رفع تعهدات ارزی (به خصوص تعهدات مبتنی بر ریال) و کاهش صادرات ناشی از محدودیت‌های اداری گزارش کردند.

راهکار پیشنهادی:

- هماهنگ‌سازی سیستم‌های تسویه ارزی صادرات با نرخ‌های واقعی بازار.
- تنظیم رویه‌های ارزی برای حمایت از صادرکنندگان، تسهیل و تسریع اسناد صادراتی.

مسائل ساختاری و سیاست‌گذاری

به دلیل عدم قطعیت گسترده‌ای در مورد غیرقابل پیش‌بینی بودن سیاست‌ها و عدم اطمینان سیاسی-اقتصادی منعکس شد، که سردرگمی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان را به برنامه‌ریزی ضعیف گره می‌زند. رانت خواری و فساد به دلیل مدیریت ناکارآمد و ساختارهای منسوخ در سازمان‌ها که منجر به سوء مدیریت دولتی و عدم وجود اصلاحات اقتصادی شده است.

راه کار پیشنهادی:

- اجرای اصلاحات بنیادین اقتصادی، افزایش شفافیت و ارتباطات در تصمیمات دولتی و تضمین سیاست‌گذاری اقتصادی منسجم و بلندمدت.
- جایگزینی مدیران ناکارآمد با نیروهای خلاق و بهبود کارایی مدیریت و هماهنگی بین نهادها.

جمع‌بندی کلی

در یک جمع بندی کلی می توان گفت که شاخص مدیران خرید کل اقتصاد در مهرماه برای نوزدهمین ماه پیاپی پایین تر از سطح خنثی (۵۰) قرار دارد و بیانگر آنست که اقتصاد ایران در کلان اقتصاد همچنان در مسیر رکود قرار دارد و شرایط کسب و کار دشوار است. ضعف همزمان در شاخص‌های تولید، سفارشات جدید، اشتغال و موجودی مواد اولیه نشان‌دهنده شکنندگی شرایط اقتصادی و کاهش اعتماد فعالان اقتصادی است.

در مقابل، با امید نسبی شاخص مدیران خرید بخش صنعت با ثبت عدد ۵۳.۴، نشانه‌های بهبود را نشان می‌دهد و پس از هفت ماه رکود متوالی، برای دومین ماه افزایش داشته و به بالاترین سطح خود در ۲۰ ماه گذشته رسیده است. این بهبود عمدتاً ناشی از عوامل گذراست (مثل تسهیل نسبی تأمین انرژی برق) نه رشد پایدار تقاضا یا سرمایه‌گذاری و تلاش بنگاه‌ها برای پاسخ‌گویی به تقاضای کوتاه‌مدت بازار بوده است. در غیاب اصلاحات بنیادی، عواملی مانند فشارهای ارزی، نقدینگی محدود، افزایش هزینه مواد اولیه و نیروی انسانی، و بی‌ثباتی سیاستی همچنان مانع از تعمیق بهبود هستند.

این در حالیست که موجودی مواد اولیه برای سیزدهمین ماه متوالی کاهش یافته است و زنجیره تأمین به دلیل تأخیر در تخصیص ارز، مشکلات گمرکی و رشد قیمت نهاده‌ها با چالش جدی مواجه است. در همین حال علی‌رغم افزایش تولید و تقاضا اما با توجه به کمبود مواد اولیه و عدم اطمینان نسبت به آینده در خصوص تقاضای پایدار مشتریان، شرکت‌ها برای حفظ فعالیت جاری از موجودی انبار استفاده کرده‌اند که باعث کاهش موجودی انبار بخش تولید شده است.

فضای بازار کار نیز تحت فشار است. کمبود تقاضا، کمبود نقدینگی و کاهش انگیزه نیروی کار، باعث شده تا روند کاهش نرخ اشتغال در هر دو بخش صنعت و کل اقتصاد ادامه یافته و شاخص استخدام صنعت برای دوازدهمین ماه متوالی کاهشی باشد. بنگاه‌ها برای حفظ نقدینگی، از جذب نیرو خودداری کرده یا تعدیل نیرو داشته‌اند. در سوی دیگر، افزایش تورم و پایین

بودن دستمزد واقعی، انگیزه نیروی کار برای ماندگاری در بازار کاهش یافته و کمبود نیروی ماهر در صنایع بیشتر احساس می‌شود. این وضعیت دوگانگی کم‌سابقه‌ای در بازار کار ایجاد کرده است. همزمان کاهش فرصت‌های شغلی از سمت بنگاه‌ها و کمبود نیروی انسانی متخصص از سمت عرضه.

افزایش هزینه‌ها از جمله انرژی، مواد اولیه و نوسانات ارزی به همراه تأخیر در تخصیص ارز، مستقیماً بر هزینه مواد اولیه و قیمت فروش اثرگذار است و موجب بی‌ثباتی در برنامه‌ریزی تولید شده است. بسیاری از بنگاه‌های صنعتی به دلیل فشار تورمی در تولید، ناگزیر افزایش هزینه‌ها را به **قیمت فروش** و در نهایت به شاخص قیمت مصرف‌کننده (تورم) منتقل کرده‌اند.

در همین حال **فروش صادراتی** نسبت به مهرماه کاهش یافته است، این در حالیست که به‌رغم تضعیف ریال که می‌توانست قیمت رقابتی تولیدات ایرانی را بالا ببرد، اما موانع صادراتی مانند رفع تعهد ارزی، محدودیت‌های بانکی و نوسانات ارزی مانع رشد صادرات شدند.

با وجود رکود، انتظارات تولید برای ماه آینده (عمدتاً به دلیل رفع محدودیت‌های انرژی) به بالاترین سطح ۱۱ ماه اخیر رسیده است. اگرچه بهبود انتظاری موقتی است و فعالان اقتصادی همچنان با عدم اطمینان نسبت به آینده، محتاط هستند.

فعالان اقتصادی مهم‌ترین موانع را نوسانات ارزی، کمبود نقدینگی، ضعف تقاضا، گرانی و کمبود مواد اولیه، فشار مالیاتی، و موانع اداری گزارش کرده‌اند.

به‌طور کلی چشم‌انداز کوتاه‌مدت اقتصاد ایران کماکان شکننده ارزیابی می‌شود. برای تبدیل این روند بهبود موقت به یک مسیر رشد پایدار، سیاست‌گذاران باید بر مدیریت و ثبات نرخ ارز، افزایش نقدینگی تولیدی و بهبود زیرساخت‌های انرژی، اصلاح نظام مالیاتی و گمرکی، تسهیل تجارت و واردات (مانند اصلاح فوری سامانه‌های تأمین مواد اولیه) و اصلاحات ساختاری (ثبات مقررات تولیدی)، شفافیت حکمرانی تمرکز کنند تا بتوانند اعتماد را به بخش خصوصی واقعی به‌عنوان پیش‌شرط رشد پایدار صنعتی بازگردانند.

وضعیت شاخص در سطح بین‌الملل

شاخص PMI جهانی بخش صنعت که توسط J.P.Morgan محاسبه می‌شود (PMI جهانی توسط J.P.Morgan و S&P Global در همکاری با ISM و IFPSM تهیه می‌شود)، بیانگر آنست که فعالیت بخش تولید جهانی در اکتبر ۲۰۲۵ رشد ملایمی را با عدد ۵۰.۸ تجربه کرده است و برای سومین ماه متوالی روندی افزایشی را داشته است. شاخص‌های میزان تولید و سفارشات جدید در بخش‌های کالاهای مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای افزایش یافته است. شاخص اشتغال در سطح جهانی بدون تغییر باقی مانده است در حالی که خوش‌بینی کسب‌وکارها به پایین‌ترین سطح شش‌ماهه کاهش یافته است که نشان‌دهنده احتیاط فعالان اقتصادی در خصوص شاخص تقاضا در ماه آتی است. در همین حال، شاخص در ایالات متحده، هند، تایلند و ویتنام افزایش قابل توجهی داشته، در حالی که در چین، ژاپن و برزیل کاهش داشته است.

PMI در برخی از کشورها در اکتبر ۲۰۲۵

Manufacturing PMI

Composite PMI

معرفی طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص Purchasing (PMI) Manager's Index، که در فارسی به اختصار شامخ نام‌گذاری شده است، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهبود شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۰/۵ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخ‌گویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش

این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخ‌گویان گزینه "بدتر شده است" و "بهبود شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۲۵٪) ۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۳۰٪) ۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۱۵٪) ۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۱۰٪) ۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۲۰٪) ۶. قیمت خرید مواد اولیه ۷. موجودی محصول نهایی در انبار ۸. میزان صادرات کالا ۹. قیمت محصولات تولیدشده ۱۰. مصرف حامل‌های انرژی ۱۱. میزان فروش محصولات ۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

عنوان: طرح شاخص مدیران خرید (شامخ)

تاریخ: مهر ماه ۱۴۰۴ / شماره گزارش: ۸۵ / RC-1404-CSM-S1-PM-1140

صاحب انتشار: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

تهیه و تنظیم: مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

راه ارتباطی:

عیسی منصوری؛ رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران / e.mansouri@iccima.ir

زهرا ناصری؛ مدیر مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴ / z.naseri@iccima.ir

حانیه زیادلو؛ رئیس گروه طرح‌های آماری و آمارهای ثبتی / h.ziyadloo@iccima.ir

تلفن تماس: ۰۲۱-۸۵۷۳۳۶۰۰

ملاحظات: الف- حقوق معنوی اثر متعلق به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر مآخذ بلامانع خواهد بود.

ب- مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نمی‌باشد.